

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Емил Илиев Куков, Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

На дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по изобразително изкуство)

Автор: Марина Лъчезарова Александрова

Тема: „Игрови форми при обучението по визуални изкуства в неформалното образование”

Научен ръководител: Проф. д-р Стефан Алтъков

Рецензираният труд се състои от 187 страници. 148 страници са основен текст структуриран в увод (постановка на проблема), три глави, резюме на резултати от проведения експеримент, изводи и заключение, 5 страници библиография която съдържа 22 източника на български език, 22 източника на латиница, 14 са от интернет, включено е и Приложение от 33 страници, в което има общо 12 фигури, 8 таблици, 4 поледи протокола под формата на таблици, 21 фотографии на процеса извършен с работните групи, 12 фотографии от наративното интервю, 2 списъка.

Заглавието на предложения труд е формулирано сполучливо и съответства на съдържанието на дисертацията, а изборът на темата е оригинален и благодатен за изследване, защото разглежда специфични особености на игровите форми на обучение по визуални изкуства в контекста на неформалното образование. В увода е мотивирана необходимостта от разработката и логично тук са дефинирани научния проблем, обекта и предмета на изследването, целите, задачите и хипотезата, изследвания контингент (децата от предучилищна и ранна училищна възраст). Акцентира се върху търсенето на нови форми за стимулиране на творческите търсения на участниците, чрез повишаване на техния интерес към образователния процес, използвайки работа в нова визуална среда. За целта се включват игрови подходи, платформи и приложения при работа с изображения и тяхното възприемане.

Глава първа на дисертацията „Игра – процесът от органичната активност до игровизацията“ включва: *Играта в културологичен, социологичен и исторически аспект*; Същността на играта, същността на художествената творба,

Commented [WU1]:

играта като структура на художественото произведение; Игровизация, основните съотношения между играта, изкуството и игровизацията, „визуален завой“, интерактивност; Неформално образование, уъркшоп приложение в сферата на визуалните изкуства, образователен модул с изразното средство вода.

В тази глава е направен литературен обзор по теоретичните проблеми на темата. Тук са разгледани интересни въпроси свързани с визуалната среда, визуалната комуникация, виртуалната реалност, интерактивната среда, също и възможностите на игровите форми като метод за преподаване в съвременните визуални изкуства, разработен е образователен модул базиран на различни агрегатни състояния на водата, като материал във визуалните творби.

Глава втора под наслов „Играта в образователен контекст. Играта и изкуството. Игрови форми в неформалното образование по визуални изкуства. Извеждане на образователен модул“, са включени важни проблеми като: Играта, изкуството и образованието, неформалното образование и играта, уъркшопът като организационна форма и основен инструмент в неформалното образование, играта в образователен контекст; *Методологически характеристики на изследването*; Предварителни проучвания, игрови форми с подръчни материали, адаптация и синхронизация към съществуващи произведения на съвременното визуално изкуство, уъркшоп „Вода“ – дизайн. В тази глава докторантката предоставя нови креативни възможности за учене и творчество, използвайки игрите като инструмент за обучение по художествено образование в неформална среда, тук разкрива особеностите и възможностите на педагогическия експеримент, реализиран чрез подходящо подготвен уъркшоп.

В **Глава трета** „Прилагане на разработения игрови модел. Анализ на качествените данни получени в хода на изследването и реализацията на експерименталния игрови модел/система“, са разгледани: Извеждане на модулна система, параметри на основния експеримент, характеристики на модела, съставяне на експериментален методически модел; Първа дейност–уъркшоп „Вода“, обобщение и сравнение и между експериментална и контролна група, първа част; Втора дейност – провеждане на уъркшоп „Вода“, обобщение и сравнение и между експериментална и контролна група; Резюме на резултати от проведения експеримент; Доказване на хипотезата.

В тази глава подробно са представени методическите характеристики и параметри на изследването: контингент (с деца на възраст между 6 и 10 години разделени на контролна и експериментална група), използваните методи, критерии и показатели за анализ и оценка на резултатите. Изведена е концепция

за организиране и прилагане на експериментален игрови модел за обучение по визуални изкуства в неформалното образование; изведен е модел на методическа система за обучение по визуални изкуства чрез изобразителната дейност, реализиран като уъркшоп „Вода“.

Направен е качествен анализ и оценка на резултатите от изследването, като са разгледани: анализ на основния експериментален игрови модел; анализ на резултатите от входящата и изходящата диагностика. Наред с качествените данни даващи повече яснота, са представени и някои количествени характеристики на постигнатите резултати, въз основа на които е извършена проверка на формулираната в началото на изследването хипотеза. Разработен е диагностичен инструментариум, апробиран е методически експеримент за обучение по визуални изкуства, с използване на игрови модели, проверена е ефективността му. На база на протеклото изследване са направени съответните изводи. В приложенията са включени както текстови и илюстративни материали, така и фото документация. Докторант Марина Александрова доказва възможностите, които предоставя създадената от нея система в обучителния процес и положително ѝ въздействие върху мотивацията на участниците.

В резултат на критерийния качествен и количествен анализ на творческата дейност на децата с използване на игрови модели за обучение, може да бъде направен извод, че апробираният експериментален модел допринася за развитие знанията и уменията на участниците, формулирани в дисертационния труд.

Наред с безспорните качества на дисертационния труд имам и конкретна препоръка: контингентът от изследвани лица в педагогическия експеримент би могъл да се разшири, което ще даде по-убедителни крайни резултати.

Публикациите, приложени към дисертационния труд са три на брой и съответстват на неговото съдържание.

Представеният дисертационен труд има научни качества и научни приноси и препоръчвам на членовете на уважаемото Научно жури на Марина Лъчезарова Александрова да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“, в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., научна специалност Методика на обучението по изобразително изкуство.

12.10.2023 г.
Благоевград

Проф. д-р Емил Куков